

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

10 ЛЕКЦІЙ+ ЗАЛІК (за результатами роботи на лекціях (до 60 балів)+
тестування в Moodle(до 40 балів)

викладач- проф. **КРИВЕГА ЛЮДМИЛА
ДМИТРІВНА**

**КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ – АУД. 236, КОРПУС 4,
ТЕЛ. 228-75-68**

**Методичне забезпечення навчальної
дисципліни “ Етика та естетика” для
студентів знаходиться в системі
електронного забезпечення навчання ЗНУ
Moodle (www.znu.edu.ua - Навчання - Moodle –
факультет соціології та управління – кафедра
філософії - Етика та естетика для **студентів
всіх напрямів підготовки в ЗНУ****

Система оцінювання та накопичення балів з курсу «Етика та естетика» для студентів 4-го курсу факультету журналістики(2018-2019 н.р.)

№ п/п	Проведення заходів	Кількість заходів протягом вивчення дисципліни	За 1 захід	Максимальна кількість балів
Поточний контроль				
1.	Тестування під час аудиторних занять в системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за матеріалом лекцій	10	6	Разом: 60
Підсумковий контроль				
2.	Залік проводиться в вигляді проходження тесту в системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за вивченим матеріалом курсу (40 питань).	1	0 – 40	Разом: 40
Разом за курс: 100				

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ РОБОТИ ТА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

1. Під час кожної з 12-ти лекцій проводиться тестування, під час якого студенти можуть набрати до 5 бали (це завдання складається з 8 питань, кожна правильна відповідь оцінюється 0,5 балів). Максимально за цей вид роботи студенти можуть набрати до 60 балів (5 бали X 12 заходів = 60 балів). Таким чином, під час поточного контролю за всіма видами роботи студент може набрати до 60 балів.

2. Залік проводиться у вигляді проходження тесту за вивченим матеріалом курсу в системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle. Студент повинен дати правильну відповідь на 40 питань за 10 хвилин (може бути 1 спроба). За цей вид роботи студент може отримати від 0 до 40 балів, 1 бал за кожну правильну відповідь.

Максимально студент може отримати під час підсумкового контролю (тестування-залік) – до 40 балів.

Отже, максимально за весь курс студент може отримати до 100 балів.

Лекція № 1. ПРЕДМЕТ ЕТИКИ. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОРАЛІ

План

- 1. Етика як наука про мораль і моральність
- 2. Структура моралі і її основні елементи
- 3. Особливості функціонування моралі

Основні поняття: етика, мораль, «золоте правило» моралі, категоричний імператив, моральні принципи, моральний імператив.

1. Етика –

- - наука про мораль
- - вчення про правила належної поведінки людини в суспільстві;
- - теоретична рефлексія моральної свідомості людини.

Термін «етика» (з грец. «звичай»)

- вперше використав Аристотель для позначення «практичної філософії», у якій головною задачею було навчити людину гідному і правильному життю.

Мораль – система поглядів, уявлень, норм, оцінок, що регулюють поведінку людей; - одна з форм суспільної свідомості.

Етикет - норми й правила, які відображають уявлення про гідну поведінку людей у суспільстві в певних ситуаціях.

Норми моралі:

- доброчесність,
- добропорядність,
- доброзичливість,
- милосердя,
- справедливість,
- миролюбність,
- працелюбність,
- братерство,
- рівноправність,
- совість,
- правда,
- вірність ідеалам,
- свободолюбність,
- віра у людське щастя.

У самотійну науку етика виділилася наприкінці XVIII ст. Величезну роль у цьому процесі зіграв видатний німецький філософ Іммануїл Кант.

Він стверджував:

- принципи моралі до всякого досвіду (apriori) закладені в нашому розумі.;
- моральне поведження повинне відбуватися не зі схильності, вигоди, наслідування, а з однієї поваги до морального закону;
- етика – це вчення не про наявне, а про належне (про те, як мусить бути).

ЕТИКА

- - не створює визначені норми, саму мораль, а прагне з'ясувати походження і природу моралі, критерії моральних цінностей, сутність людських чеснот;
- - її головним питанням є проблема моральної волі і морального вибору (співвідношення цілей, засобів і результатів).

2. Структура моралі і її основні елементи

МОРАЛЬ складається з :

- моральної свідомості (сплав почуттів, уявлень, у яких виражаються відносини індивіда з іншими людьми, із суспільством, зі світом у цілому. Це відбивається в таких поняттях, як *добро і зло, справедливість, совість, гідність та інші, у спрямованості до вищих цінностей*. В залежності від носія моральна свідомість розділяється на індивідуальну і суспільну);
- моральної практики (у процесі якої і реалізуються моральні ідеї, почуття).

З ЧАСІВ АНТИЧНОСТІ В ЛЮДСЬКІЙ ДУШІ ВИДІЛЯЛИ ТРИ ЧАСТИНИ: РОЗУМНУ, ВОЛЬОВУ І ЧУТТЄВУ

Відповідно до цього ми можемо вказати три базових компоненти індивідуальної моральної свідомості.

1. Розум - поняття, уявлення про добро і зло, обов'язок, совість, про вищі цінності, – це *раціональна частина* індивідуальної моральної свідомості.

Саме розум виробляє стратегію морального поведіння, аналізує ту чи іншу ситуацію, тактику конкретних дій. І в повсякденному спілкуванні поняття «розумна людина» і «людина моральна» нерідко розглядаються як синоніми.

2. Моральні почуття (почуття совісті, обов'язку, справедливості тощо).

3. Воля (виявляється в стійкості, рішучості, визначеному психічному настрої і готовності до конкретних вчинків).

Структура суспільної моральної свідомості

- - **повсякденна моральна свідомість** - це повсякденні судження про різні вчинки і відповідні оцінки, моральні почуття. Відрізняються розмитістю, нечіткістю, суперечливістю, більшою «погодженістю» із практичними, безпосередніми нестатками («нуждами») людей (добро нерідко ототожнюється з користю);
- - **теоретична моральна свідомість** (формується з відділенням розумової праці від фізичної, з *появою професій, представники яких спеціально розглядали різні проблеми морального життя, займалися навчанням і вихованням молоді. Це священнослужителі, вчителі, письменники, драматурги, філософи, тренери тощо*).

Суспільна та індивідуальна моральна свідомість

Людина не може існувати і, отже, розвивати свої моральні якості, інакше, як у суспільстві. Суспільну моральну свідомість не можна звести до простої арифметичної суми. Не всі прояви індивідуального морального життя стають надбанням суспільної моральної свідомості і, навпаки, в індивідуальній моральній свідомості явно не може закріплюватися увесь складний світ моральних цінностей.

МОРАЛЬНІ ВІДНОСИНИ

- - є компонентом, стороною відносин господарських, політичних, релігійних, родинних тощо;
- - залежать від характеру відносин особистості і суспільства, що існують у даний історичний час у конкретній країні, від політичного устрою, основ економічного життя;
- - обумовлені особливостями культури, етносу, релігії (зокрема, моральне життя мусульманина і християнина в деталях, звичайно, не буде однаковим).

3. Функції моралі

⋮

- 1. Оцінююча - Моральні оцінки носять універсальний характер і поширюються фактично на всі дії людини. Цього не можна сказати про право (наприклад, чи можна з позицій Кримінального кодексу засудити безтактовність, брутальність, неповажне відношення до будь-кого?) Моральна оцінка спирається на моральні переконання індивіда й авторитет суспільної думки.
- 2. Пізнавальна функція моралі. Моральні якості є необхідною умовою всякого пізнання, особливо наукового. Вчений або фахівець, який страждає необ'єктивністю, схильний до обману, надмірної заздрості, користолюбства, може спотворити (під усякими приводами) результати досвіду, обдурити інших.

.

3. Світоглядна функція моралі

Мораль повинна обґрунтовувати норми поведження, **вказувати, в ім'я чого вони повинні виконуватися**, тобто моральна свідомість неминуcho виходить на вищі цінності, на питання про сенс життя. Але для вирішення останніх дуже важливо виявити місце людини у світі. А останнє неможливе без якогось (нехай навіть наївного) уявлення про світ у цілому.

Світогляд- це сукупність уявлень про світ та місце і роль людини в

НЬОМВ

- Світогляд містить такі елементи як:
- **знання(особистісні)**
- **переконання**
- **емоції, почуття**
- **віра**
- **цінності**
- **ідеали**
- **програма дій (стратегія життя)**
- **унікальність**

Функції моралі

- **4. Виховна функція** – одна з найважливіших функцій моралі. Без процесу виховання – безупинного, досить інтенсивного і цілеспрямованого – неможливе існування суспільства і становлення окремої людської особистості. Однак необхідно підкреслити, що в центрі виховання стоїть виховання моральне, котре і формує духовний стрижень особистості.
- **5. Регулятивна функція моралі** є своєрідним синтезом всіх інших функцій, тому що в остаточному підсумку завдання моралі полягає в напрямку помислів і дій окремої людини. Мораль регулює практично всі сфери життєдіяльності людини

Етика

- вчить оцінювати будь-яку ситуацію так, щоб зробити можливими **етично (морально) правильні вчинки**.
- виховує в людині покликання співвідносити **суцце з належним**.
- досліджує те, що в житті й у світі має **цінність**;
- допомагає пробудженню **оцінюючої свідомості**.

Десять Заповідей

1. Я Бог твій; Хай не буде в тебе інших богів передо Мною.

2. Не сотвори собі кумира і всякої подоби з того, що на небі вгорі, що на землі внизу, і що в воді під землею. Не вклоняйся їм і не служи їм, бо Я Господь, Бог твій, Бог заздрисний, що карає за провину батьків до третього і четвертого роду, що ненавидять Мене, і що чинить милість тисячам поколінь тих, хто любить Мене і хто держиться Моїх заповідей.

3. Не свідчи імені Господа, Бога твого, надаремно, бо Господь не залишить без покарання того, хто вимовляє ім'я Його марно.

4 Пам'ятай день суботній, щоб святити його. Шість днів працюй, і роби всю працю свою, а день сьомий -Господа, Бога твого: не роби в нім ніякої справи ні ти, ні син твій, ні дочка твоя, ні раб твій, ні рабиня твоя, і худоба твоя, ні прибулець, який в оселях твоїх. Бо шість день творив Господь небо та землю, море та все, що в них; а в день сьомий спочив. Тому поблагословив Господь день суботній і освятив його.

5. Шануй батька твого і матір твою, щоб довгі були твої дні на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі.

6. Не вбивай.

7.Не чини перелюбу.

8. Не кради.

9. Не свідчи неправдиво на ближнього твого.

10. Не бажай дому ближнього свого, не бажай жінки ближнього свого, ані раба його, ані невольниці його, ані вола його, ні осла його, ані всього, що належить ближньому твому.